

Situació del treball autònom a Catalunya l'any 2022

#TreballAutònomCTESC

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya
Barcelona, 5 d'octubre de 2023

CTESC

Objectiu i estructura

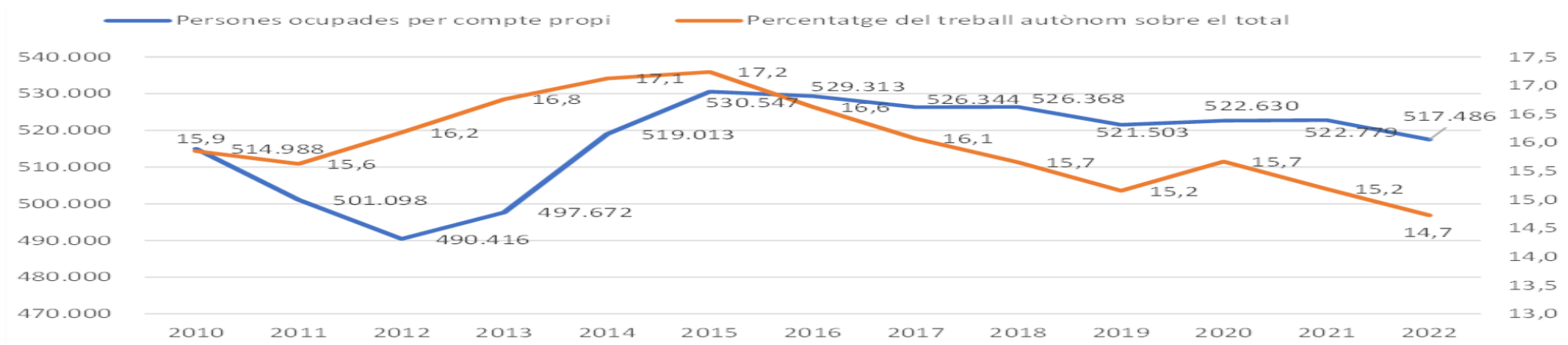
Objectiu

- Compliment mandat Llei 7/2005
- Diagnosi de la situació del treball autònom a Catalunya l'any 2022
- Consideracions i recomanacions

Estructura

- Resum executiu
- Introducció
- El treball autònom segons les estimacions de l'EPA
- El treball autònom segons l'afiliació a la Seguretat Social
- El treball autònom a Catalunya en relació amb la resta de comunitats autònomes
- Protecció social del treball autònom
- Foment i consolidació del treball autònom
- Novetats normatives
- Consideracions i recomanacions

El treball autònom segons l'EPA

Tipologia	Distribució (%)	Creixement (%)
Sense assalariats a càrrec	69,8	-3,2
Amb assalariats a càrrec	27,8	5,6

Tipologia	Distribució (%)	Creixement (%)
Comerç i reparació	17,7	-11,6
Serveis empresarials, auxiliars i transport	16,2	-0,7
Activitats professionals, científiques i tècniques	14,4	-8,9
Hostaleria i activitats recreatives	13	-4,6
Construcció	12,6	-2,2

Franges d'edat	Distribució (%)	Creixement (%)
De 16 a 39 anys	21,8	-5,7
De 40 a 54 anys	48,6	-1,8
De 55 anys o més	29,6	4,3

Educació assolida	Distribució (%)	Creixement (%)
Educació superior	45,3	2,7
Educació secundària II Etapa	25,9	0,8
Educació secundària I Etapa	25,3	-6,8

Gènere	Distribució (%)	Creixement (%)
Homes	65,9	-3,3
Dones	36,1	3,2

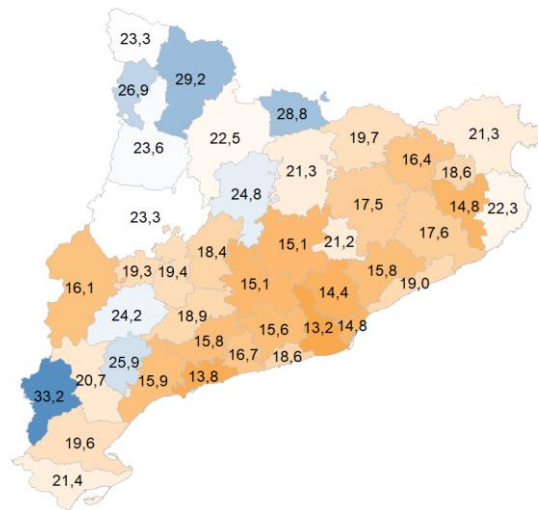
Nacionalitat	Distribució (%)	Creixement (%)
Espanyola	83,0	-1,2
Estrangera	17,0	0,0

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat.
Unitats: percentatges (taxes de creixement 2021-2022).

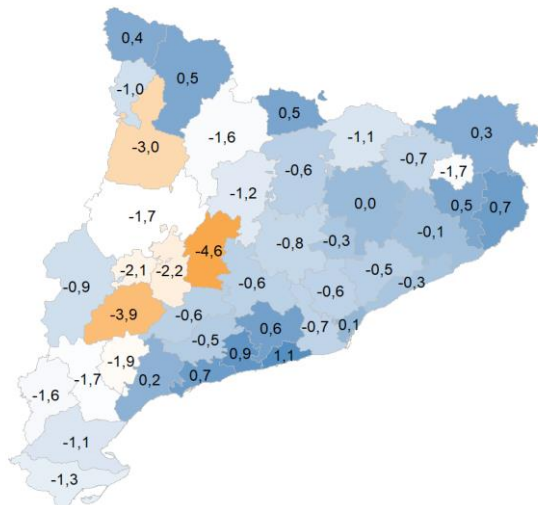

El treball autònom afiliat a la Seguretat Social (1/3)

Percentatge de treball autònom sobre el total d'afiliacions

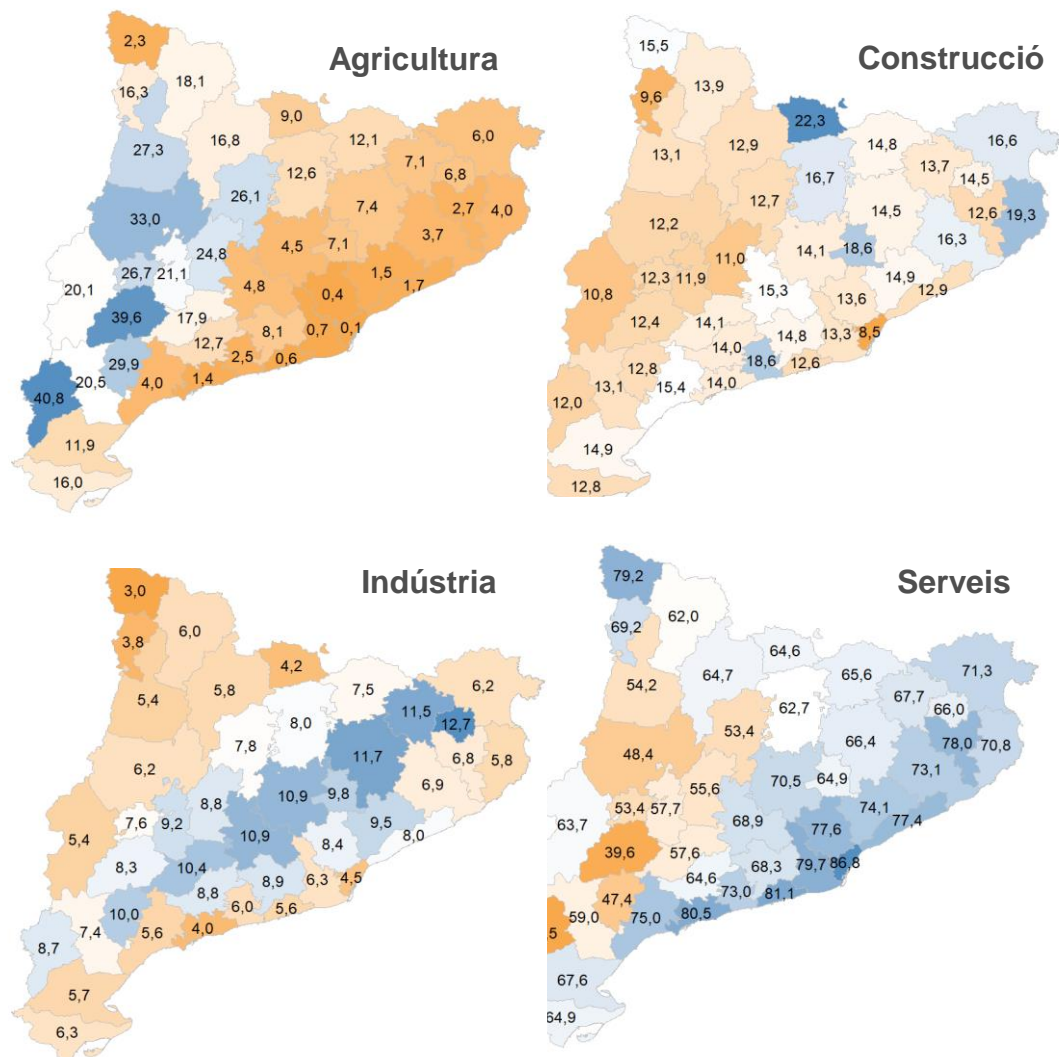
Taxa de creixement de les afiliacions al RETA

Afiliació a la Seguretat Social	Nombre	Creixement (%)
Afiliació com a T. Compte propi	558.290	-0,2
Dels quals al RETA	557.535	-0,2
Dels quals SETA	11.080	-5,8%
I la resta	755	
Afiliacions de persones estrangeres al RETA	Nombre	Creixement (%)
Comunitaris	29.619	4,5
Extracomunitaris	59.918	5,6
Altres tipologies d'afiliacions	Nombre	Creixement (%)
TRADE	1.525	-3,8
Cooperativistes i Socis de Soc. Col·lectives	82.685	-2,3

El treball autònom afiliat a la Seguretat Social (2/3)

Distribució de les afiliacions al RETA per sectors d'activitat i comarques 2022

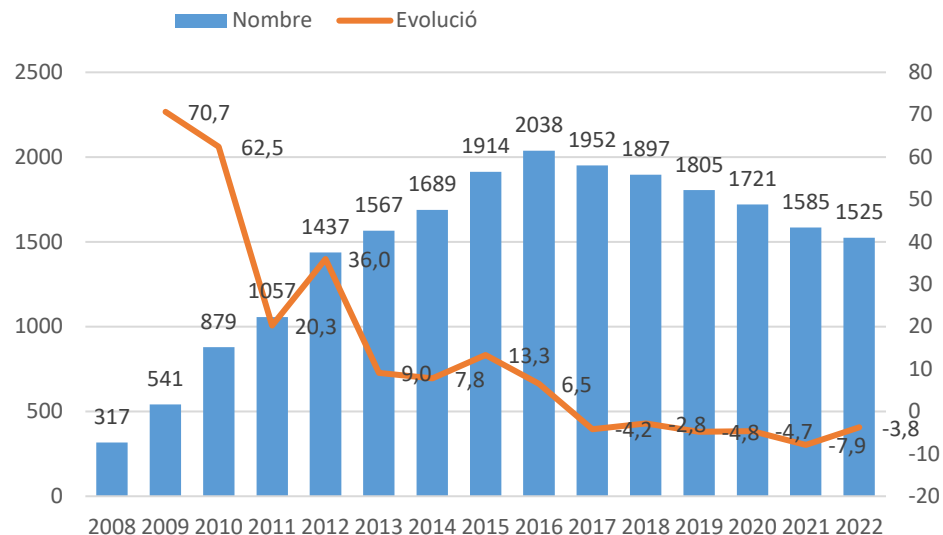
Afiliacions al RETA	Distribució(%)	Creixement(%)
Agricultura	3,8	-2,6
Indústria	6,7	-2,0
Construcció	12,5	0,1
Serveis	76,9	0,0
Afiliacions d'APD	Distribució(%)	Creixement(%)
Agricultura	4,5	-3,6
Indústria	4,6	-2,5
Construcció	12,0	-1,0
Serveis	78,9	-0,5

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat.
Unitats: percentatges (taxes de creixement 2021-2022).

El treball autònom afiliat a la Seguretat Social (3/3)

Evolució del col·lectiu TRADE a Catalunya, 2008-2022

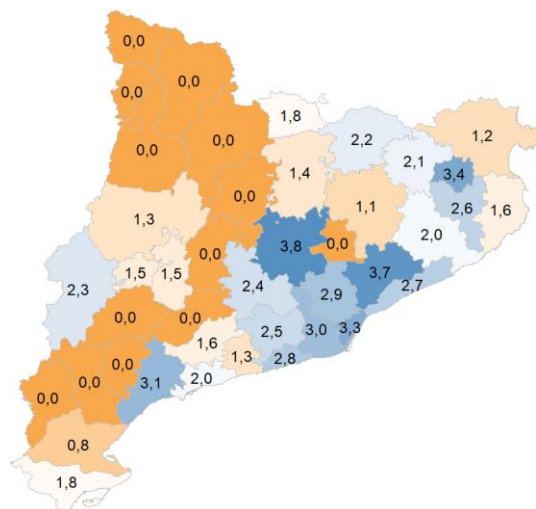
Unitats: persones i percentatges pel creixement.

Àmbit geogràfic	Total	Variació anual	Dones (%)
Catalunya	1.525	-3,8	30,5
Barcelona	1.210	-4,0	31,4
Girona	130	-10,3	23,1
Lleida	60	9,1	33,3
Tarragona	110	4,8	27,3

Unitats: persones i percentatges.

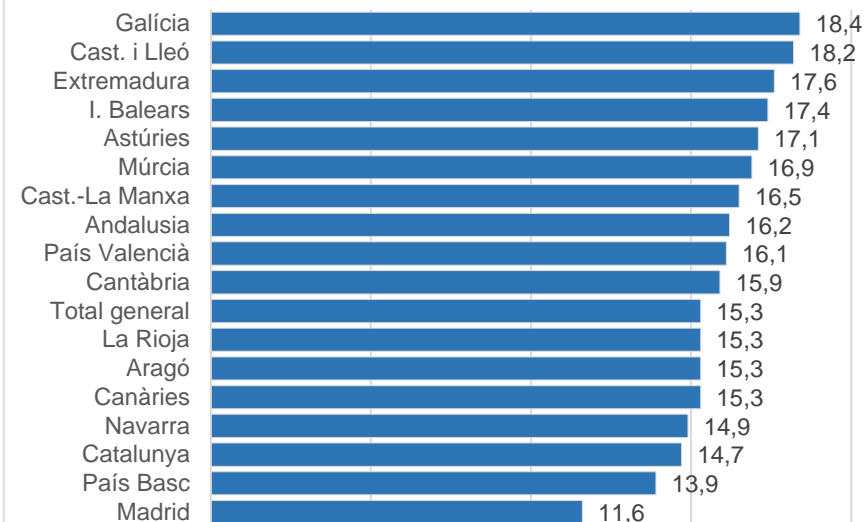
Presència relativa del col·lectiu TRADE per comarques. Catalunya, 2022

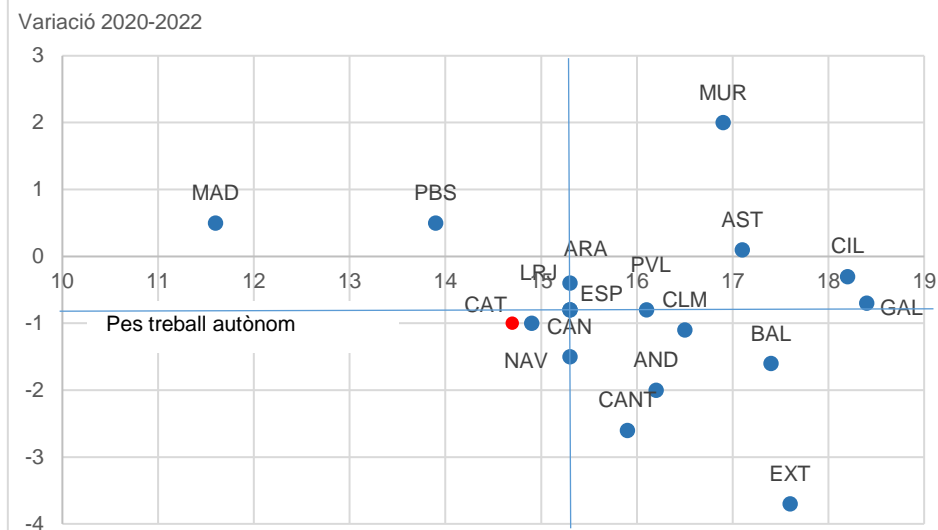
Unitats: percentatge sobre el total d'afiliacions.
Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat.

El treball autònom a Catalunya en relació amb la resta de comunitats autònomes

Percentatge de treball autònom per CA, 2022

Importància relativa del treball autònom per CA l'any 2022 i la seva variació des del 2020

- Catalunya, amb un 14,7% de treball autònom, se situa per sota de la mitjana espanyola, però per sobre del País Basc i Madrid.
- A Catalunya el pes del treball autònom ha disminuït els darrers dos anys.
- Amb un 36,1% de dones el col·lectiu mostra un percentatge lleugerament superior a la mitjana espanyola.
- Comparativament parlant, Catalunya mostra un col·lectiu molt terciaritzat i amb poca presència al sector primari.
- El col·lectiu manté un pes alt de les persones amb formació elevada, per sobre de la mitjana espanyola, tot i que lluny del que mostren altres economies com la de País Basc.

La protecció social del treball autònom (1/2)

Diferència entre la pensió mitjana del RETA i del RG segons classe de pensió. Catalunya, 2022

Classe de pensió	Pensió mitjana RETA	Pensió mitjana RG	Diferència
Jubilació	883,9	1.447,7	-38,9
Incapacitat permanent	833,6	1.164,4	-28,4
Viduitat	540,3	855,0	-36,8
Orfenesa	322,6	455,0	-29,1
Favor familiars	522,2	726,0	-28,1
Total	787,9	1.256,1	-37,3

Unitats: euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

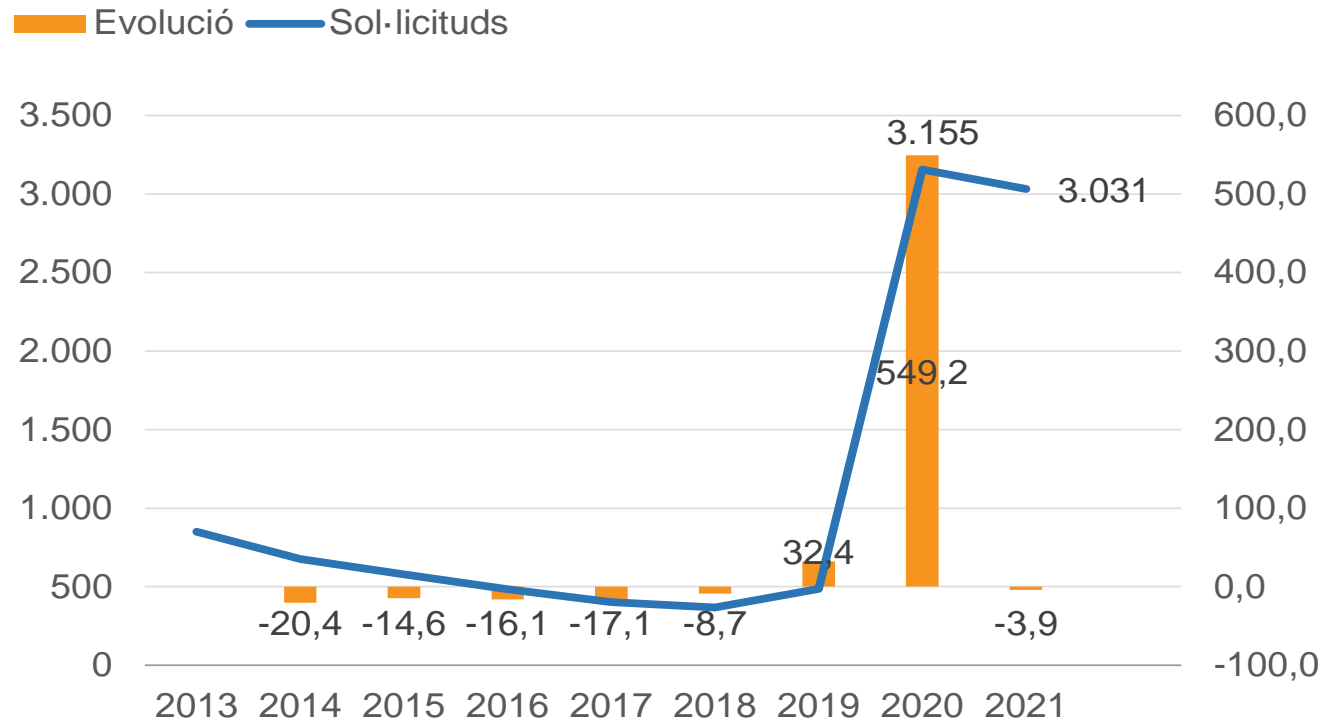
Any 2022

El 63,7%
de les cotitzacions al RETA
són per la base mínima (any
2021: 86,4%) i el 27% per
entre 1 i 1,5 vegades la base
mínima (any 2021: 5,3%)

La protecció social del treball autònom (2/2)

Evolució de les sol·licituds de la prestació de cessament d'activitat. Catalunya, 2013-2021

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Evolució del % de prestacions de cessament d'activitat concedides sobre les sol·licituds presentades. Catalunya, 2013-2021

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
28,7	34,6	44,1	41,6	46,0	51,5	35,6	30,6	33,3

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

La protecció social del treball autònom. Recomanacions

Seguretat Social

- Garantir l'actualització de la informació i eines de la Seguretat Social, especialment l'autocàlcul de la pensió de jubilació.
- Valorar positivament el nou sistema de cotització al RETA en funció ingressos que s'ha començat a implantar l'1.01.2023.
- Possibilitar les aportacions voluntàries al RETA.
- Enviar informe de vida laboral amb simulacions de la quantia de la pensió de jubilació segons el que es cotitza i segons la base de cotització incrementada.
- Ampliar la jubilació activa a tots els treballadors i treballadores autònoms i eliminar el requisit segons el qual per tenir accés a la pensió hagi d'haver transcorregut com a mínim un any després d'haver complert l'edat que resulti d'aplicació.
- Bonificar la contractació d'assalariats per part d'autònoms que accedeixin a la jubilació activa.
- Establir mecanismes perquè autònoms/es amb deutes amb la Seguretat Social puguin accedir a jubilació.
- Evitar llacunes de cotització en passar del RG al RETA.
- Trobar solucions per als autònoms professionals col·legiats que no hagin cotitzat al RETA.
- Revisar requisits per accedir a subsidi per a majors 52 anys o regular subsidi específic per a autònoms/es.
- Reformular la quota reduïda i vincular-la a projectes lligats a un pla de viabilitat.

Cessament activitat

- Valorar positivament la modificació realitzada pel RD llei 13/2022, que crea nous supòsits d'accés a la prestació.
- Revisar requisits i simplificar procediment per accedir a la prestació, davant l'elevat nombre de denegacions.

Foment i consolidació del treball autònom

1. Mesures de suport arran de la COVID-19 (2020-2021-2022): conclusions principals

- 2022: **progressiva desaparició** d'aquestes mesures juntament amb la conjuntura que les va provocar.
- **Nombre: important reducció** respecte dels volums del 2020 i 2021 i, **en conseqüència, de la diversitat** d'aquestes mesures.
- **Finalitat:**
  - Locals: correctiva o compensatòria.
  - Autonòmiques: en major mesura fan referència a les transformacions de la COVID-19 com a part de l'argumentació per adoptar la mesura o per alinear-se amb mesures relacionades.
- **Tipus i finalitat de les mesures locals:** subvencions i ajuts, en la seva majoria orientades al manteniment de l'activitat i l'ocupació. Igual que en anys anteriors.
- **Major articulació en plans i programes**
- **Beneficiaris: diversitat de figures del treball autònom**, no es limiten a una sola figura.
- **Sectors:** a escala **local** destaca l'**oci nocturn i la restauració**.
- **Pressupost i imports:**
  - 3 de cada 10 són excepcions o reduccions de taxes (no tenen import ni pressupost).
  - Major pes de: trams intermedis de pressupost (100.001 a 500.000€) i d'imports baixos (de 2.000€ a 5.000€)

Foment i consolidació del treball autònom

2. Mesures dirigides a persones treballadores autònomes

- La prestació d'atur →
- Programes de suport i finançament:
  - Programa Consolida't
  - Garantia Juvenil-Autoocupació Joves (REACT-UE)
  - Programa TU+1
  - Programa Ocupació+transformació
  - Finançament de l'Institut Català de Finances (ICF)
  - Avals al finançament d'Avalis SGR

Any 2022

**26,6% utilitza la prestació d'atur per
emprendre**

30% capitalitzen

48,2% compatibilitzen

**21,8%
suspensen**

Tendències:

▼ en conjunt (2019-2022)

▼ les suspensions especialment

Foment i consolidació del treball autònom

3. Mesures dirigides a altres formes de treball autònom

- La **Finestreta Única** Empresarial
- Serveis d'**informació i assessorament tècnic** per a la creació, consolidació i renovació d'iniciatives empresarials
  - Catalunya Emprèn+I 2021-2023
  - ACCIÓ
  - Programa Primer Preacceleració
  - Ocupació+Transformació: formes societàries
  - Incorporació de persones sòcies a societats laborals i cooperatives
  - Segones oportunitats: Reempresa
  - Suport a associacions de treball autònom
  - Comerç, Artesania i Moda
- Ajuts a l'**ocupació**
- El suport **econòmic**
  - Mesures de suport econòmic *consolidades*
    - Institut de Crèdit Oficial (ICO)
    - ICF
    - Avalis
    - Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya
  - Mesures de suport econòmic *excepcionals* vinculades a la COVID-19

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (1/5)

Mesures de suport arran de la COVID-19 (2020-2021-2022): conclusions principals

- **Avaluació** del conjunt de suports facilitats i del seu **impacte**.
- Valorar la **conveniència que l'Administració tingui la capacitat de dur a terme plans i disposi de mecanismes d'activació ràpida** davant situacions d'emergència com la passada.

Més enllà del suport generat durant la COVID-19:

- **Mesures que no executen el total del pressupost disponible:** recordar el principi d'eficàcia i els exercicis previs i posteriors al disseny d'actuacions -> **Incorporar l'avaluació ex post:** clau en la gestió òptima dels recursos públics.
- Observa una **millora en la informació referida a dotació i execució pressupostària**-> continuar treballant-hi.

Mesures dirigides a persones treballadores autònomes

- **Compra pública oberta als diferents tipus d'empreses:** els **plecs** haurien d'anar acompanyades d'un **informe d'impacte i accessibilitat**.
- **Digitalització dels tràmits administratius** (Decret 76/2020) i **major disponibilitat d'informació sobre la situació real**.
- Buscar i fomentar **vies de col·laboració publicoprivada**.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (2/5)

Digitalització

- **Eliminar les bretxes d'accés i de capacitat digital.**
- **Formació** per adquirir unes competències digitals mínimes.
- **Estendre la formació existent** al conjunt de treballadors i treballadores en situació de cessament d'activitat.
- **Mecanismes de finançament:** per incorporar la **infraestructura** necessària.
- Fomentar l'accés i el coneixement de les **eines per operar.**
- Eliminar el greuge generat pel fet que no tots **els tràmits vinculats a les cooperatives** estan **integrats a la FUE.**
- **Registre de Cooperatives:** totes les variables siguin **objecte d'explotació estadística completa i actualitzada.**

Generals

- **Plataforma pública per rebre alertes.**

Especialment en l'inici i primers cicles de consolidació

- Creació de **línies ICO amb imports mínims inferiors** als actualment vigents.
- **Millora de les línies de finançament.**
- **Línia d'ajuts** per als que obtenen rendiments que **no arriben a l'SMI anual.**
- **Via de finançament o ajut** per a persones més **grans de 45 anys.**

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (3/5)

- **Fons d'aval** per facilitar la continuïtat, reconversió o reestructuració.
- **Supervisió dels intermediaris financers.**

Foment d'oportunitats i reducció de costos

- Possibilitat de **concurrència a més convocatòries** de licitacions.
- **Restabliment i dotació** dels ajuts als autònoms per a la **contractació de joves.**
- **L'equiparació de les deduccions en concepte d'inversió** (àngel inversor adquisició de participacions cooperatives).
- Millora de l'accés a la **informació** sobre possibilitats de **finançament.**
- Reforç i la continuïtat de les **línies de suport a les inversions.**

En condicions de vulnerabilitat

- El manteniment de les **subvencions** atorgades en l'àmbit dels programes de **creació d'ocupació i d'incorporació de persones sòcies** en cas d'ERTO o RETA.
- El manteniment **d'ajuts** per fer front a les **despeses corrents**: aturada parcial o total.
- Millorar la **informació** sobre les **conseqüències tributàries** dels ajuts rebuts.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (4/5)

Sobre la prestació contributiva d'atur

- Necessitat d'analitzar els **motius de l'evolució negativa** per redefinir la mesura per **adequar-la a les necessitats** de les persones que hi opten.

Participació de la persona física en els suports

- Revisar els **suports específics per a la persona autònoma** per tal de determinar els motius de les **reduccions observades**.
- Ampliar els **suports a la persona física** al conjunt de fases, necessitats i oportunitats.

Insolvència

- Estar atents a l'aplicació de la **Llei 16/2022** sent recomanable el desenvolupament d'una **xarxa** mitjançant una col·laboració publicoprivada que ofereixi **serveis d'assessorament, mentoria gratuïta, així com programes i ajudes**.
- **Línies d'aval COVID-19 de l'ICO i les noves línies activades:**
  - anticipar-se a eventuals **escenaris d'impagaments**.
  - mecanismes per **facilitar l'amortització** dels préstecs.
- Incloure el **dret a la justícia gratuïta**.

Morositat

- Aprovació d'un **règim sancionador** que vetlli per al **compliment de la Llei 3/2004**: bústia de denúncia anònima, que les administracions siguin sancionades; es tingui en compte la causa de l'incompliment.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (5/5)

Formació i competitivitat:

- Revisió de l'**oferta formativa**
- **Programa Consolida't**: reflexió profunda encaminada a **introduir millores** necessàries.
- Línia d'ajuts per finançar l'**acompanyament/assessorament als autònoms** per part d'experts especialistes.
- Sistema **d'ajuts o subvencions** que financin, totalment o parcial, l'elaboració de **plans estratègics i de viabilitat i conciliació**.

Governança de les polítiques relatives al treball autònom:

- Unificar-les en una **única unitat administrativa**.
- Impulsar la creació d'una **Oficina del Treball Autònom**, garantint-ne la coordinació amb el Canal Empresa (OGE).

Novetats normatives

- Reforma del sistema de cotització del treball autònom i de la protecció per cessament d'activitat (Pacte de Toledo i PRTR).
- Altres normes en el marc PRTR:
  - Llei crea i creix
  - Llei d'*startups*
  - Reforma de la llei concursal
- ENDITA 2022-2027: línies polítiques d'actuació en matèria de treball autònom fins al 2027.
- Mesures conjunturals: COVID-19 i guerra d'Ucraïna.

Altres consideracions i recomanacions (1/2)

Accessibilitat a les dades

- Enquesta específica treball autònom.
- Informació estadística longitudinal.
- Col·lectius específics: assimilables a TRADE, cooperativistes i membres de societats col·lectives.
- Resultat actuacions Inspecció de Treball.
- Redimensionar mostra estadístiques recurrents.

Altres consideracions i recomanacions (2/2)

Amb caràcter transversal

- Potenciar associacionisme i cooperativisme.
- Regular cooperatives foment empresarial.
- Promoure l'economia col·laborativa.
- Seguretat jurídica en la definició del treball autònom.
- Actualitzar definició TRADE.
- Aprovar eines per a la prevenció riscos laborals.
- Potenciar bones pràctiques.

Situació del treball autònom a Catalunya l'any 2022

Ponent

Vanessa López

Director

Joan Antoni Santana

Gestora

Roser Ferrer

Autores i autors

Pere Castell

Roser Ferrer

Montserrat Martínez

Virgínia Villar

Membres del grup de treball

Yèsika Aguilar

Víctor Climent

Carles Mas

Daniel Cruz

Albert Ferrer

Carme Navarro

Mar Garriga

Vanessa López

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Barcelona 5 d'octubre de 2023

CTES